



ONDŘEJ BEZR

TO NESKUTEČNÝ ŠUMPERK BLUES

TEXT | TOMÁŠ S. POLÍVKA

FOTO | TOMÁŠ S. POLÍVKA

Koho jiného se přeptat na letošní 23. bluesový svátek Blues Alive, který v Šumperku vypukne 15. listopadu, než Ondřeje Bezra, už po dvě dekady dramaturga festivalu? Zvláště když můžeme s kovaným hudebním publicistou stočit řeč i na další zajímavosti. Třeba na chystané knihy, které spojuje s Blues Alive alespoň oslí můstek.

Čím je 23. ročník Blues Alive výjimečný?

Určitě tím, že jediným evropským účinkujícím v hlavním programu, pokud nepočítám vítěze nominálního festivalu Blues Aperitiv, je Luboš Andršt, který tu oslaví sedmdesátiny. A ze zahraničních účinkujících jsou jediným neamerickým interpretem Tamikrest, protože jsem si už dlouhá léta přál zařadit do programu kapelu z Mali. Drtivá většina letošních účinkujících jsou Američané. Možná to je v roce 2018 snobismus, protože blues se dnes hraje po celé planetě a američtí muzikanti se ho učí podle stejných desek jako němečtí nebo čeští. Ale přece jen všichni víme, že blues je původně americký „folklor“.

Jde tím pádem o nejdražší ročník?

Jde, náklady rok od roku rostou. Ale ono se letos všechno nějak šťastně vydařilo. Nerad bych do věci tahal esoteriku, ale hvězdy nám přály.

PRAVIDELNĚ VYPRODÁNO

V posledních letech hvězdy přejí Blues Alive pravidelně jak nabídkou muzikantů, tak tím, že bývá vyprodáno, že?

Posledních šest, sedm let je vyprodáno každoročně. Loni zmizely lístky asi měsíc před festivalem. Domnívali jsme se, že to je maximum, jakého lze dosáhnout v souvislosti s blues, které rozhodně není žánrem, který by v Česku hýbal veřejným míněním. A letos jsme měli na víkendové koncerty vyprodáno dokonce koncem srpna. To už je taková podivná pohádka.

Nakolik jsi jako dramaturg odkázán na nabídky booking agentů a probíhající turné a nakolik si můžeš vybírat zámořské interprety zcela svobodně?

Když někdo nabídne něco zajímavého, samozřejmě s ním jednáme. Ale protože na festivalu začínáme pracovat už zhruba s ročním před-

stihem, stává se, že celé turné iniciujeme my. Požádáme o interpreta a jeho management pak promyslí, zda se vyplatí letět do Evropy.

S čímž dokážeme pomoci, protože můžeme doporučit kontakty na další pořadatele jak u nás, tak v Polsku. A když o to hodně stojíme, přivezeme si muzikanty opravdu jenom sami pro sebe. Což se podařilo i letos a jsem na to pyšný. Konkrétně jde o North Mississippi Blues Project, pod kterým se skrývají RL Boyce, Kenny Brown a Robert Kimbrough. Pocházejí z oblasti, která je asi poslední, kde blues ještě funguje jako živý folklor a kytara se předává z otce na syna. Celou věc odstartoval brněnský muzikant Honza Švihálek, když vyrazil na poznávací a seznamovací cestu s tamním prostředím a muzikanty. Opravdu se tam skamarádil, jamoval s místními na zápražích, přesně jak si člověk představuje, že blues kdysi fungovalo. Když Honza loni dorazil na Blues Alive, měl z toho zážitku oči navrch hlavy

a očkoval nás, ať s tím koukáme něco udělat – což se podařilo. Pánové zahrají v Šumperku, v Bystřé v Orlických horách a pak ještě pod hlavičkou Blues Alive v Polsku a odsvíští zpátky k Mississippi...

... na zápraží před dřevěné domky, prostě čirá bluesová romantika. A jak tě napadlo pozvat Joan Osborne? Její „dylanovská“ deska je skvělá, že?

Mě k tomu kupodivu nepřivedla tahle deska, ale docela absurdní zážitek. Někdy začátkem roku jsem tlačil nákupní vozík samoobslouhou, a jak v supermarketech vyhrávají různá komerční rádia, najednou se rozezněla píseň *One Of Us*. Řekl jsem si, to je tak pěkná písnička, je dobře, že se ještě hraje. Vlastně jde o jednu z mála pecek hraných v 90. letech kolem dokola, která mi nelezla na nervy a nestačila se mi zprotivit. Během minuty mi proběhlo hlavou, že Joan Osborne vždy měla k blues blízko. Natočila několik alb, kde se přímo dotkla bluesových standardů. Produkovala desku skupině Holmes Brothers, která hrála na Blues Alive tuším už dvakrát. Hned jsem si řekl, že ji zkusíme pozvat. Měli jsme štěstí, povedlo se.

Joan Osborne u nás zahraje díky Blues Alive poprvé. Ale zajímavé jsou i další premiéry, třeba Fantastic Negrito.

Stále pokračujeme ve snaze představovat nové tváře. Jak ty vyložené začínající, o kterých se ovšem pochvalně mluví, což jsou letos Southern Avenue, tak i nové tváře z první ligy. Jako je právě Fantastic Negrito, sice zatím na počátku kariéry, ale už držitel Grammy.

ŠUMPERK BLUES CITY

Připomeň, jak se vlastně stala ze Šumperka každoroční bluesová enkláva a jak ses v ní ocitl ty?

Před tříadvaceti lety mi přišel dopis. Tehdy ještě nebyly maily, nebo možná jo, ale já ho neměl. Psala mi produkční z Domu kultury v Šumperku, že pořádá první

ročník bluesového festivalu. Prý ji inspirovaly mimo jiné moje reportáže z festivalu v Drážďanech a také si uvědomila, že u nás žádná podobně zaměřená akce není. Šlo tehdy o jednodenní fest, na kterém hrálo pět kapel, a největší hvězdou byl shodou okolností Luboš Andršt. Říkal jsem si „Fajn, hezký, že se v Šumperku o něco snaží“ a odmávl to. Jenže za týden mi přišel další dopis s plakátem a tiskovinami. Pak mi produkční volala, jestli přijedu. Vykrucoval jsem se, že je to daleko a hrajou tam kapely, které mohu snadno vidět každý druhý týden v pražské Malostranské besedě. Jenže ona mě otravovala tak dlouho, až jsem kývl, že dorazím. Vzali jsme s kolegou hudebním publicistou Honzou Sobotkou auto, dojeli do Šumperka a byli naprosto nadšení. Protože všechno fungovalo a probíhalo v neuvěřitelně příjemné atmosféře. Přestože samotný barák nepůsobí zrovna jako oáza bluesové muziky, jde o klasický kulturák ze 70. let. V publiku asi čtyři stovky lidí, samí místní, vlastně velmi slušná návštěvnost. Nadšeně se tvářil i ředitel kulturáku Vladimír Rybička a rozhodl se dát festivalu zelenou i na další rok.

Do druhého ročníku jsem ještě nekecal. Jenže když odešla původní produkční, vyvstala otázka, kdo se postará o dramaturgii. Oslovili mě, zda bych se věci neujal. Nikdy dříve jsem nic takového nedělal, ale s drzostí tehdy ještě sobě vlastní jsem kývl.

Dnes už by ses nalákat nedal?

Dnes jsem sebekritičtější. Tehdy jsem byl ještě relativně mladý, i když už ne zrovna teenager. Možná bych do toho šel i dnes, ale víc bych zvažoval. Tehdy jsem souhlasil bez rozmýšlení. Zatáhl jsem do věci Štěpána Suchochleba, který zůstal dodnes styčným důstojníkem mezi festivalem a zahraničím, protože má dobré kontakty na managementy kapel. Jádrem týmu je po léta stejné: já, Štěpán a ředitel festivalu Vladimír Rybička.

Postupem času začali přijíždět zahraniční muzikanti, zpočátku méně známí, které nám někdo dohodil. Pak už jsme jeli ve věci sami, zahraničních interpretů přibývalo, rostla jejich vážnost. Někoho z první bluesové ligy jsme nalákali, tuším, počínaje šestým ročníkem. Následkem čehož začalo na festival dojíždět publikum z celé republiky, ze Slovenska, Polska a Německa a změnilo poměr diváků místních. Těch ale pořád zůstává asi čtvrtina.

Občas se mě někdo zeptá, proč dělám mezinárodní bluesový festival v Šumperku. Jenže já ho nedělám, mě si najali, tam to vzniklo a tam to patří. Když jsem jel na Blues Alive poprvé jako recenzent, musel jsem hledat Šumperk na mapě. Dnes jde o město, kde jsem kromě Prahy strávil nejvíc času.

Dáme otázku ve stylu „veselá historka z natáčení“, respektive z pořádání?

Klidně. Samozřejmě chci, aby na Blues Alive vystupovali nejen noví umělci. Splnil jsem si v Šumperku řadu snů vidět živoucí legendy. Jednou z prvních velkých hvězd festivalu byl legendární hráč na foukací harmoniku James Cotton, tehdy pán před osmdesátkou. Když přestupoval v Paříži z letadla na letadlo, zašantročili mu všechna zavazadla. Zajistit oblečení na korpulentního pána se nějak podařilo. Snadno jsme zapůjčili i sadu harmonik. Jeden z místních harmonikářů, který používal stejnou značku jako on, považoval za čest, že James Cotton zahraje na jeho nástroje. Ale sehnat umělou ledvinu, to bylo vážně dobrodružství! Nakonec jsme Jamesovi Cottonovi domluvili návštěvu olomoucké nemocnice, kde provedli náležitý úkon. I tohle se může stát, když vozíš na festival bluesové legendy.

Z jakého ročníku ti zůstal nejlepší pocit?

Nedokážu říct. Pro mě vlastně tím nejpodstatnějším, co se v Šumperku děje, nejsou koncerty na velkém pódiu. Co mám nejraději, jsou noci po festivalových koncertech, kdy se dění přesune do foyer a několika hospod, kde jsou připravena ozvučená pódia k jamování. Už mnohokrát se poštěstilo, že i hlavní hvězdy



Kenny Wayne Shepherd



si přišly zahrát s českými muzikanty. Z toho mám největší radost, protože jamování k blues patří. Leckdo si v Šumperku splnil životní sen. Když na Blues Alive vystupoval Hubert Sumlin, přijel z Prahy skotský kytarista Stan The Man. Neměl sice toho roku hrát, ale Sumlin pro něj představoval vzor a jel se podívat na vystoupení. Vzal si kytaru, „kdyby náhodou“. Sumlin ve svých asi pětasedmdesáti odehrál úžasný koncert a pak šel ještě jamovat na malé pódium s místními muzikanty. A Stan si s ním doopravdy zahrál.

Koukal některý ze zahraničních účinkujících na prostředí festivalu nevěřicně?

Abych vysvětlil, proč se na to ptám: bydlel jsem v roce 2011 vedle Kennyho Waynea Shepherd a v hotýlku přilehlém k budově kulturáku. Kenny před koncertem nedůvěřivě valil bulvy na „socialistický KD“, ale hned po vystoupení na chodbě v zákulisí euforicky hulákal do mobilu, že „prvně v Česku, hned full house a publikum really, really fantastic“.

Člověče, nejvyděšenější byli překvapivě JuJu, Justin Adams a Juldeh Camara. Nejistili si předem, že jedou na bluesový festival a měli hrozný strach, jestli je diváci přijmou. „Vždyť my nehrajeme žádný dvanáctky!“ A právě Justin, člověk, který odehrál stovky koncertů

s Robertem Plantem, byl pak naprosto u vytržení, jak skvěle publikum reagovalo.

POTRAVA PRO KNIHOMOLY

Od koncertu oslavence Luboše Andršta na Blues Alive snadno postavíme „mezí lávku“ ke dvěma knížkám, které chystáš k vydání.

Ano, došlo na „volné pokračování“ knižních rozhovorů s lidmi, kterých si vážím. Od začátku roku jsme se scházeli s Lubošem Andrštem a povídali si o všem možném od jeho dětství po současnost. Luboš je hodně fixovaný na muziku, často jsme sklouzávali do hluboké hudební teorie, ale vše jsem trochu zlidštil a vyvážil, aby si v knize našli svoje jak muzikanti, tak běžní čtenáři. Luboš Andršt je skutečně jedním z prvních lidí, které už jako teenagera začalo blues zajímat. Hrál rock i jazz, dnes vystupuje s pěti kapelami. Má na co vzpomínat a v knížce, která se bude jmenovat **Ještě hraju vestoje**, dojde i na řadu velmi vtipných pasáží.

Druhá knížka se bude jmenovat **Fotografie, které hrají** a vznikla na základě méj myšlenky, že hudební fotografie prosvíští médii a pak už je nikdy nikdo neuvidí, protože kdo si schovává noviny? Na webu je zase převrství novinky a zapadnou do diluviálních vrstev. Přitom tu pracuje řada fotografů, kteří se podstatným

dílem věnují právě focení muziky. Přišlo mi líto, že jejich nejlepší díla nezůstanou někde déle vidět. Ale možná jsem jenom chtěl, aby vznikla pěkná knížka hudebních fotografií. Proto jsem oslovil dvacet fotografů, se kterými jsem za těch už pomalu třicet let psaní o muzice spolupracoval. Samozřejmě, je tu mnohem víc fotografů, jejichž práce si vážím, ale prostě jsem si řekl, že se omezím na dvacet. Každý dodal deset fotek a odpověděl na deset otázek. V tuto chvíli je vše v rukou Luboše Drtiny. Z čehož mám ohromnou radost, protože jde o jednoho z nejlepších zdejších knižních grafiků.

Co paměti Ondry Bezra, plánuješ?

Strašně rád bych je napsal, jenže si vůbec nic nepamatuju! Nesměj se, teď mě třeba napadlo, že nevím, jestli jsem viděl některý z koncertů projektu Page & Plant. Mám za to, že asi ano, byl jsem velký fanoušek Led Zeppelin, jenže si zaboha nevzpomenu přesně. Mohl jsem být mimo republiku. Máš to stejně?

Naprosto. Když chodíš víc než dvacet let tak dvakrát týdně na koncert, kvantum nových dojmů prostě vzpomínky přemáže. Třeba až začneme senilnět a zapomínat, co se stalo včera, vynoří se staré silné zážitky.

No tak to je teda jediná naděje. (smích) ■